SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 101. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 30, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го ТРАВНЯ 1991 Ч. 101. РІК XCVIII.

КАРДИНАЛ М.І. ЛЮБАЧІВСЬКИЙ ВІДБУВ ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ВЛАДИ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 23-го травня, первоієрарх УГКЦ Кардинал Мирослав Іван Любачівський зустрівся з головою Верховної Ради України Леонідом Кравчуком та з прем'єр-міністром республіки Вітольдом Фокіним.

Під час зустрічі Патріярх Любачівський підтримав і привітав ідею створення незалежної української держави і зауважив, що державі треба зробити ще багато для відновлення історичної справедливости щодо УГКЦ.

Л. Кравчук висловив задоволення з приводу відродження УГКЦ і запевнив, що подальшому розвиткові Церкви буде сприяти закон про свободу совісти.

В неділю, 26-го травня, Владика Любачівський мав очолити Святу Літургію у київській церкві св. Андрія, однак вірні РПЦ (так званої УПЦ) заблокували храм і не пропустили туди первоієрарха УГКЦ. Дозвіл на проведення Служби Божої Кардинал Любачівський отримав від Київської Міської Ради. Служба Божа на чолі з Кардиналом Любачівським на київській землі все ж відбулася, тільки у церкві Миколи Набережного на Подолі.

В суботу, 25-го травня, Кардинал Любачівський відправив Панахиду на могилах Василя Стуса і Михайла Грушевського на Байковому цвинтарі в Києві. Владика відвідав також Вишгород, де зустрівся з представниками місцевої громади УГКЦ і зустрівся зі студентами Київського Державного Университету ім. Т. Шевченка.

РАУ і МАУ плянують дві спільні конференції

Київ. — Республіканська Асоціяція Україністів (РАУ) плянує провести разом з Міжнародною Асоціяцією Україністів (МАУ) протягом 1991 року дві міжнародні наукові конференції.

Перша — „Культура півдня України" — буде проведена 10-12 жовтня в Одесі. Мета конференції — привернути увагу науковців та громадськости до формування осередків культурного життя українського та інших етносів на півдні України, до взаємодії різних культурних традицій, до особливостей культури українського степу.

Друга конференція — „Робітнича кляса і національне питання" — відбудеться в Харкові 5-7 грудня. Передбачається обговорення всіх аспектів відношення робітничої кляси до національної справи як у загальнотеоретичному пляні, так і в контексті соціяльної політичної ситуації на Україні.

Існує велике зацікавлення в тому, щоб у цій конференції взяли участь видатні україністи, політологи, культурологи Заходу.

КОНЦЕРТ „ЯВОРА" У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ, Ман. — Концерт вокального квартету „Явір" з України, під патронатом Українського Народного Союзу, відбудеться тут у п'ятницю, 7-го червня, о 7-ій год. вечора в Jubilee Place Auditorium, 180 Riverton St. За дальшими інформаціями звертатися до Богданни Башук (204) 667-7560 або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

Відбудеться Другий з'їзд УРП

Київ (ПС УРП). — Тут в суботу і неділю, 1-2-го червня, має відбутися 2-ий З'їзд Української Республіканської Партії, який проходитиме в Будинку Кіно на вулиці Саксаганського ч. 6.

З'їзд зробить підсумки праці партії за минулий рік і прийме ряд змін і доповнень до програми і статуту партії. Відбудуться також вибори керівних органів партії, які мають запропонувати найближчі завдання та вироблення тактики.

УРП є одною з найчисленніших серед новостворених партій в Україні й від кожних 20 членів партії на з'їзд буде один делегат.

Оскільки проведення з'їзду пов'язане з великими коштами, всі обласні організації внесли додатково по 5 карбованців від кожного члена партії на покриття видатків з'їзду.

Реєстрація делегатів розпочнеться в секретаріяті УРП 31-го травня. Початок праці з'їзду 1-го червня о 10:20 ранку.

ДОПОВІДЬ І. ФЕДИШИН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук запрошує на доповідь малярки та мистецтвознавця Ірини Федишин на тему „Вплив творчости Олександра Архипенка на модерне мистецтво". Доповідь буде ілюстрована прозірками. Вона відбудеться у неділю, 2-го червня, о год. 2-ій по полудні в будинку Академії, 206 захід 100-та вулиця. За інформаціями слід телефонувати на число (212) 222-1866.

Відкинули пропозицію про двопалатний парлямент

Київ (УНІАР). — Тут 22-го травня на сесії Верховної Ради України закінчилося обговорення проєкту концепції майбутньої конституції України, представленого робочою групою Конституційної комісії ВР республіки. Ухвалено запровадити посаду президента республіки, якого обиратимуть всенародним голосуванням. Згідно з концепцією, Україна є унітарна держава, до складу якої входить Кримська Автономна республіка. У Конституції буде зазначено, що „відповідно до волі народу України республіка самостійно вирішує питання про утворення разом з іншими республіками Союзу суверенних держав на основі Декларації про державний суверенітет України". Під тиском комуністичної більшости до проєкту внесені засадничі зміни. Зокрема, у преамбулу документу було внесено положення про „соціялістичний вибір народу України", який пояснюється як „намір побудувати засноване на праці суспільство соціяльної справедливости". З розділу про права людини виключено згадку про права української нації та національних меншин. Сесія відкинула пункт концепції про впровадження двопалатного парляменту, затвердивши натомість положення про однопалатний професійний постійнодіючий парлямент. ВР відхилила ідею про заміну обласних рад інститутом представників президента і залишила існуючу структуру Рад, голови яких обиратимуться безпосередньо населенням і будуть повноважними представниками президента. Відкинуто також принцип незмінности суддів — вони призначатимуться на 10 років.

Наприкінці обговорення депутат д-р Ол. Ємець зачитав заяву Народньої Ради, якою вона повідомляє про припинення підтримки проєкту концепції, до якої були внесені принипові зміни, зокрема, щодо „соціялістичного вибору", та закладені нездолані протиріччя між президентом і місцевою владою. Опозиція запропонувала винести на референдум 2 проєкти конституції — від більшости та від меншости. Цю пропозицію було відхилено. ВР ухвалила доопрацювати проєкт концепції та винести його на всенародне обговорення проєкту концепції конституції України. На пропозицію групи аграріїв вирішено винести на референдум до прийняття нової конституції, питання про назву Української держави, її символіку, форму державного правління та соціяльний вибір.

О. ЗАБУЖКО В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук влаштовує доповідь гості з України Оксани Забужко, кандидата філософських наук, поетеси, прозаїка та есеїста, яка відбудеться в суботу, 1-го червня, о год. 2-ій по полудні в будинку Академії, 206 захід 100-та вулиця. Тема доповіді: „Проблеми сучасної філософської україністики". Після доповіді О. Забужко читатиме власні вірші.

У Парижі відбудеться конференція, присвячена М. Грушевському

Ню Йорк (УІТ). — В неділю, 9-го червня, заходами Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Европі і Українського Історичного Товариства при співпраці ювілейного комітету для відзначення 125-ліття народження Михайла Грушевського, відбудеться наукова конференція, присвячена М. Грушевському. Конференція має багату програму з участю науковців з Франції, Німеччини, України, Польщі, Америки, Канади та інших країн. Слід зазначити, що це є перша конференція, присвячена ювілеєві М. Грушевського.

Конференцію відкриє д-р Аркадій Жуковський, голова НТШ в Европі. В програмі такі доповіді: Любомир Винар — „Місце М. Грушевського в історичному розвитку української нації", З. Франко (Київ) — „М. Грушевський і І. Франко", Теодор Мацьків — „М. Грушевський в німецькій історіографії", А. Жуковський — „М. Грушевський у Франції", Віктор Заруба (Дніпропетровське) — „Знищення київської школи історика М. Грушевського". У другій частині конференції відбудеться дискусія круглого стола, присвячена сучасному станові грушевськознавства і завданням науковців у вивченні життя, діяльности і творчости найвидатнішого українського історика і першого президента Української Народньої Республіки. Дискусію провадитими Л. Винар, голова УІТ, а до участи запрошено таких вчених: Ярослава Дзиру (Київ), Стефана Козака (Варшава), Франка Сисина (Едмонтон), А. Жуковського (Париж), В. Зарубу, Павла Сохана, (Київ), Т. Мацьківа (Гайдельберг).

Як відомо, УІТ проголосило 1991 рік міжнародним науковим роком М. Грушевського. Для тривалого відзначення 125-ліття М. Грушевського створено спеціяльний комітет для відзначення ювілею, членами якого є відомі вчені і організатори українського наукового життя.

Під кінець серпня у Львові відбудеться міжнародна наукова конференція, присвячена М. Грушевському, яку влаштовує НТШ у Львові, Українське Історичне Товариство і Республіканська Асоціяція Українознавців. Також комітет плянує відбути міжнародні наукові конференції в Америці і Канаді.

УІТ готує до друку окремий збірник наукових досліджень, присвячених М. Грушевському, а також у Львові появиться збірник із науковими працями доповідачів на львівській конференції.

У Парижі відбудуться також наради Комісії УІТ для вивчення життя і творчости М. Грушевського.

Президент Дж. Буш настоює на торговельних привілеях для Китаю

Ню Гейвен, Конн. — Виступаючи у понеділок, 27-го травня, на урочистому врученні дипломів у Єйлському університеті, де він колись вчився, президент Джордж Буш оголосив, що має намір добиватися для континентального Китаю статусу найбільш упривілейованої країни в торгівлі зі З'єднаними Стейтами. Поки що Китай користується цим привілеєм тимчасово, а Президент настоює на постійних торговельних привілеях для Пекіну.

„Дехто запевняє, що така демократична країна, як наша, не повинна зв'язувати себе з менш демократичною країною. Але не можна перебудувати світ, ігноруючи його, — заявив Президент. — Нерозумно рвати зв'язки і намагатися ізолювати Китай, навіть якщо ті, які пропонують поступити так, керуються якнайкращими намірами".

У зверненні до викладачів і випускників университету Дж. Буш підкреслив, що Китай співпрацює зі З'єднаними Стейтами у спробі покласти кінець конфліктові у Камбоджі і зменшити напруженість на Корейському півострові. Коли ми бачимо можливості співробітництва з Китаєм, то використовуємо їх, — сказав Президент. — Коли Китай діє належним, з нашої точки зору, чином, ми вживаємо відповідних дій".

Агентство АП нагадує про давні зв'язки Буша з Китаєм — в половині 1970-их років він був спеціяльним представником президента Ніксона в Пекіні.

Після кривавих подій в Пекіні два роки тому Китай був позбавлений статусу найбільш упривілейованої країни в торгівлі зі ЗСА. Однак недавно Президент знов надав Пекінові цей статус на „тимчасовій основі". Тепер Буш добивається постійного статусу для Китаю. На початку травня він повідомив про це лідерів Республіканської партії в Конгресі. Лідер демократів у Сенаті Джордж Мічелл та інші демократи повідомили, що будуть виступати проти надання Китаєві статусу найбільш упривілейованої країни до того часу, поки китайський уряд буде порушувати права людини.

У понеділок Білий Дім оголосив, що З'єднані Стейти припинять експорт у Китай сучасних комп'ютерів, бо не впевнені, чи Пекін не використовує їх у військових цілях.

Відбувся з'їзд болгар СССР

Болград, Одеська область (УНІАР). — Тут 19-го травня у будинку офіцерів відбувся перший з'їзд болгар Совєтського Союзу.

Після кількох годин роботи, з'їзд залишили його ініціятори, члени Товариства болгарської мови і культури імени Кирила та Методія. Це сталося тому, що ініціятиву на з'їзді перехопили в свої руки члени КПСС, які не дали змоги закінчити виступ одному з лідерів Товариства, авторові підручника болгарської мови, викладачеві Ізмаїльського педагогічного інституту Миколі Тодорову.

Представники Компартії повернули роботу з'їзду у своє русло і включили до перших пунктів резолюції серію вимог, звернених до Українського і Молдавського парляментів, зокрема таких, як негайне підписання нового союзного договору, гарантування болгарам права на всесоюзне громадянство, відмова від реалізації закону УССР про мови в регіоні.

Один із засновників організації „Молдавська Гагаузія" Ілля Каракаш вимагав перекроїти кордони суверенних республік, щоб утворити державу для болгар і гагаузів. З'їзд практично одностайно проголосував за поданий список майже ста членів Центральної Ради Асоціяції болгар СССР. На голову Центральної Ради обрано першого секретаря Болградського районного комітету Компартії, народнього депутата України Івана Македонського.

У СВІТІ

У БРАТИСЛАВІ СВЯТОЧНО відкрили консулят З'єднаних Стейтів Америки, який був закритий комуністичним урядом в 1950 році. „Америка знов на вашій стороні", — заявила під час церемонії відкриття амбасадор ЗСА в Чехо-Словаччині Ширлі Блейк. „Ми підтримували і будемо підтримувати ваші стремління увійти до европейської спільноти і стати частиною великої демократичної сім'ї народів". Також прем'єр-міністер Словаччини Ян Чарногурський підкреслив, що закриття консуляту в 1950 році означало наступ комуністичної реакції на права людини і основні свободи народів Східньої Европи. Його поновне відкриття означає банкротство комуністичної системи. На церемонії був також присутній міністер закордонних справ Чехо-Словаччини Їржі Дінсбір і сенатор-демократ з Ровд Айленду Клейборн Пелл, який в 1948 році був віцеконсулем у Братиславі. Свої консуляти в Словаччині вже відкрили дев'ять держав, між ними Совєтський Союз, Німеччина, Австралія та інші.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран прихильно поставився до ідеї приїзду до Лондону на конференцію сімох індустріяльних держав світу совєтського лідера Михайла Горбачова в характері спостерігача. Виступаючи на пресовій конференції, Міттеран заявив кореспондентам, що Франція у принципі не має нічого проти того, якщо генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР М. Горбачов познайомиться особисто із системою господарювання сімох найсильніших індустріяльних держав світу. Про цю справу він говоритиме цього тижня з канцлером Німеччини Гельмутом Колем. З'єднані Стейти Америки і Великобританія покищо холодно ставляться до такої пропозиції тим більше, що під час нарад випрацьовуються дуже часто пляни, які є частинно засекреченими. Свою позицію Вашінґтон і Лондон опублікують при кінці червня ц.р.

ПАРЛЯМЕНТ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ прийняв закон про повернення земель, які комуністичний режим націоналізував після війни, колишнім власникам. За нього проголосувало 184 депутати, проти — 38, стрималися 31. В новому законі встановлена максимальна межа землі, яку передають, — 150 гектарів, однак сказано, що претенсії власників на великі площі повинні розглядатися в наступному законі, проєкт якого буде готовий у жовтні цього року. Закон про повернення землі стане важливою ланкою у програмі переходу Чехо-Словаччини на ринкову систему господарювання. Згідно з новим законом, претенденти на землю і ліс повинні заявити про це протягом року з часу прийняття закону. Землі будуть повертатися лише громадянам Чехо-Словаччини, які постійно проживають на території республіки. Монастирські і церковні землі будуть повернені згідно з окремим законом.

СССР МАЄ НАМІР БУДУВАТИ НОВІ НУКЛЕАРНІ РЕАКТОРИ

Москва. — Газета „Правда" опублікувала статтю міністра атомної енергетики СССР Віталія Коновалова, в якій говориться про перспективи розвитку атомної енергетики в Совєтському Союзі протягом найближчих десятиріч.

За словами Коновалова, загальна потужність совєтських атомних електростанцій від 1991 до 1995 року повинна зрости на 7,000 мегават, а в наступні п'ять років — ще на 12,600 мегават. Міністер передбачає, що до 2010 року реактори атомних електростанцій Совєтського Союзу будуть виробляти від 100,000 до 150,000 мегават електроенергії.

В. Коновалов з жалем зауважує у статті, що чорнобильська катастрофа „внесла свої корективи" в совєтську програму розвитку нуклеарної енергетики, в результаті чого в даний час існує серйозна опозиція до цієї програми. Однак, продовжує Коновалов, важливо відзначити, що в багатьох районах країни останнім часом накреслилася нова тенденція — особливо серед законодавців і керівних працівників — до більшого зрозуміння важливости і необхідности дальшого розвитку нуклеарної енергетики. Совєтський міністер висловив надію, що ця тенденція, яку він назвав „здоровим підходом" запанує в майбутньому.

В даний час потужність атомних електростанцій в Совєтському Союзі становить 36,500 мегават. Цю цифру навів заступник міністра атомної енергетики Ерік Поздишев в інтерв'ю кореспондентові пресового аґентства Ассошіейтед Пресс. Е. Поздишев повідомив, що з часу катастрофи на Чорнобильській атомній електростанції в Совєтському Союзі були введені в дію нові реактори. Заступник міністра не уточнив, про які реактори йде мова і де вони розташовані.

В Галичині створилася асоціяція для випуску авт

Львів (ПС УРП). — Тут 26-го травня оголошено про створення асоціяції „Гал-Авто" („Галицьке авто"). Засновниками її стали: автобусний завод; об'єднання „Автонавантажувач"; дві союзні спеціялізовані проєктні організації; виконком Львівської Обласної Ради і головне управління матеріяльно-технічного забезпечення „Львівголовпостач". До асоціяції ввійшли також завод автомобільних кранів у Дрогобичі та два авторемонтні заводи.

Президентом новоствореної асоціяції став генеральний директор „Автонавантажувача" Я. Підвальний. За його словами асоціяція „Гал-Авто" має на меті налагодити виробництво такої техніки, з якою можна було б вийти на міжнародний ринок.

Програма модернізації має здійснитися протягом найближчих трьох років. У її здійсненні беруть участь німецька фірма „Фойт" та італійська „Грациано". Буде створена спільна акціонерна компанія, яка випускатиме складні агрегати. Невеликі підприємства плянуються розташувати в густонаселених містах і селах, що дасть населенню нові робочі місця.

Ще одна новина: на Стрийському авторемонтному заводі, якому ще зовсім недавно загрожувало банкрутство, почали виготовляти шасі для автобусів „ЛАЗ 42021". Раніше на їх випуск витрачалися роки, а нині це забрало лише кілька місяців.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВІ ЧИННИКИ ЗАЯВЛЯЮТЬ, що президент Джордж Буш передумавши уважає, що думка про запросини президента СССР Михаїла Горбачова на Лондонські вершинні наради семи індустріяльних країн не є дуже доброю та старається в цьому переконати інших не ображуючи при цьому совєтського вождя. Хоча відносини між ЗСА та СССР значно поправилися від минулої осени, а зокрема в останньому часі, як М. Горбачов принайменше на зовні робить враження, що він таки хоче політичних і економічних змін то все ж таки не є такими, яких потрібно для відбуття, ще на початку року заплянованої на червень вершинної конференції в Москві. Нерозв'язані проблеми роззброєння та не вирішені питання коли і наскільки ЗСА моггиме допомогти СССР фінансово вказують на те, що конференцію треба пересунути на кінець літа.

НЕСТРИМНА ПОЖЕЖА продовжує своє нищівне діло на півострові Кінай в Алясці та до понеділка вспіла знищити понад 8,000 акрів у заповідникy цієї ж назви. Тому, що вогонь при допомозі сильних вітрів поширювався та прорвався... через ріку Кінай, стейтова поліція закрила головну дорогу-автостраду ім. Стерлінга, яка лучить найбільше місто Аляски Анкорадж з цим чарівним вакаційним куточком, побоюючись можливих нещасних випадків зумовлених пожежею. Хоча вітри значно змаліли та навіть почав падати дощ, то пожежу, що її офіційні власті назвали дуже небезпечною, не вдалося сконтролювати.

ПО ЦІЛІЙ КРАЇНІ, в понеділок, 27-го травня, американці відзначили День Поминок і, як ствердили кореспонденти засобів масової інформації, цього року вияв патріотизму дуже підвищився серед американського громадянства. Одначе, як заявив молодий вояк, що повернувся з Близького Сходу та якого вшановували в його родинному містечку в Ню Джерзі, „як сумно, що потрібно аж війни, щоби викресати в наших громадян вогонь патріотизму". Все ж таки він, цей патріотизм, знайшовся та виявився у різних формах. У Вашінґтоні два державні мужі складали китиці квітів, віцепрезидент Ден Квейл перед пам'ятником невідомого вояка на Арлінґтонському кладовищі, а ген. Колін Повелл перед пам'ятником В'єтнамської війни.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ голосами 231 до 192 вирішила підтримати та продовжити право урядові президента Джорджа Буша, переговорювати в справі вільної торгівлі з Мехіком і 108 іншими країнами. Сенат сподіється, також проголосує над дворічним продовженням для Президента переговорювати у вище згаданій справі, котра це тому півроку видавалась зовсім повсякденною, а сьогодні набрала вагомости в обидвох палатах Конгресу. Діло в тому, що члени Конгресу знаходяться під сильним тиском з обидвох сторін, з одного боку здають собі справу з того, що Америка таки займає важливе місце у світовій економіці та з уваги на це мусить вести перед у політиці вільної торгівлі, а з другого політичний тиск зі сторони робітничих профспілок, комерсантів і звичайних громадян, які є в страху, що саме вільна торгівля позбавить американських громадян у багатьох випадках їхньої праці.

Протестують проти штучного творення міжнаціональних конфліктів

Москва (ПС УРП). — Тут в неділю, 12-го травня, група московських письменників оприлюднила відкритий лист з засудом втручання центру у справи республік. Зокрема багато уваги придилено республікам Закавказзя. В листі письменники пишуть, що Конституція СССР деклярує право союзних республік на вільний вихід із складу Союзу. Проте республікам, які нині відстоюють це право, перешкоджає центральний уряд, який за допомогою групок сепаратистів провокує конфлікти. Письменники вважають, що конфлікт між грузинами і осетинами спровокували, подарувавши осетинам частину грузинської території Самачабло в нагороду за участь 1921 року в ганебній акції анексії незалежної Грузії.

Московські інтелігенти закликають народ протесту вати проти втручання центрального уряду до внутрішніх справ суверенних республік. Народи суверенної Грузії, пишуть автори, мають право і змогу самі розробити воюючі сторони і припинити кровопролиття.

Подібна ситуація і у Вірменії та Азербайджані. Московська газета „Куранти" з 14-го травня повідомляє, що Азербайджан і Вірменія готові сісти за стіл переговорів, але, як заявили представники Азербайджану, „національно-територіяльний конфлікт між Вірменією і Азербайджаном штучно підтримується, в тому числі з центру".

Заступник голови Верховної Ради Азербайджану на пресовій конференції у постійному представництві в Москві заявив, що члени опозиційного руху в Азербайджані досі піддаються репресіям і місяцями перебувають в тюрмах.

З постійного представництва Вірменії повідомляють, що 13-го травня підрозділи внутрішніх військ СССР і загони міліції особливого призначення (ЗМОП) обстріляли кілька сіл в Нагірному Карабасі, 50 танків і бронетранспортерів увійшли в села, змопівці захопили 70 чоловіків, тобто все чоловіче населення сіл Арагют та Далланлар. Захопили ще понад 20 чоловіків в Азербайджанському селі, заявивши, що вони будуть закладниками. Наступного дня Вірменам видали трупи трьох з них зі слідами насильства на тілах. Судово-медичні експерти встановили, що загинули вони не від куль, а від побиття солдатськими чобітьми та прикладами автоматів. Прокуратура Вірменії розпочала слідство. Родичі закладників досі нічого не знають про долю інших закладників.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Вживані матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Діти й молодь — до таборів!

Людський організм так збудований, що не може безперебійно діяти без відпочинку. Найсильніша машина псується й потребує ремонту. Коли новітнє соціяльне законодавство встановило п'ятиденний тиждень обов'язкової праці — то зроблено це не тільки тому, що робітники й службовики мусять полагоджувати свої орудки у вільну від праці суботу, але й тому, що кожна працююча людина потребує відпочинку. Здоров'я — найбільша цінність кожної людини без уваги на стать, расу і вік. Старшим потрібний відпочинок, бо швидше втомлюються, молодим, особливо дітям і молоді, бо вони ще ростуть, бо мусять набирати сили, потрібної їм для дальшої шкільної науки, для здобування досвіду і такого ж крокування по життєвому шляху, як це робили їхні батьки й діди.

В американській шкільно-освітній системі нема одної дати для закінчування науки у всіх школах, всіх ступенів і видів. У кожному стейті, кожному місті інакше, і коли у даному великому місті багато шкіл — в різних школах час навчання виглядає різно. Закінчення шкільного року в Америці відбувається, звичайно, врочисто — це традиційна „ґрадуація", сполучена вже навіть у середніх школах з тоґами й традиційними беретами для юнаків і дівчат. Але це формалізм, який пригадує батькам і їхнім дітям, що настав час для відпочинку. Треба співчувати з цими незаможніми молодими людьми, які шукають собі „вакаційної праці", щоб заробити на дальші студії. Вимога вакаційного часу — виїздити з міст, де розпечені асфальтові мостові й хмародери замість дерев і виїздити туди, де можна легше відідхнути, де зеленіє природа з усією притаманною їй красою.

Українські організації для молоді мудро вчинили, купивши й улаштувавши власні оселі, з яких найбільша й найславетніша „Вовча тропа" Пласту. Дехто інколи нарікає, що в такому то чи іншому з цих таборів примітивні цивілізаційні влаштування, можна почути нарікання на адміністраційні недоліки. Це все дрібниці і коли є недоліки, то здебільшого з браку фондів. Найважливіше — свіже повітря, свіжа холодна вода — річка чи озеро, найважливіше товариство одноліток, прогулянки і той розмірно дрібний час, призначений на ґутірки. Хто не любить природи — той дивак. До історії перейшов німецький філософ Емануїл Кант, який ціле життя не відчиняв вікон, бо боявся, що вітер нажене до хати бактерії. Якби Кант не жив у XVIII сторіччі (помер у 1804 році, на 80-му році життя), а лише тепер, то може теж мав би інший підхід до природи.

Існують загального характеру табори, існують також табори водні. Поруч з молодечими таборами існує в Америці багато відпочинкових осель, з яких найбільша й найкраще вивінована із плавацьким басейном і тенісовими кортами, Союзівка Українського Народного Союзу. Байдуже, куди батьки вишлють свої малята і своїх підростаючих дітей, аби висилали туди, де їхні діти можуть подихати свіжим повітрям, в якому нема фабричного диму й ґазолінових випарів. Ми часто декламуємо „Діти — майбутність народу". Коли ми журимося цією майбутністю, коли ми задумуємося, що буде „після нас", то мусимо тямити староримську істину: „Менс сана ін корпоре сано" — „У здоровому тілі — здорова душа". Ніхто з людських істот не знає, що його жде завтра чи в найближчу годину. Все у Господніх руках. Але обов'язком кожної людини є дбати про своє здоров'я і — на найпершому місці — дбати про здоров'я своїх дітей: про здоров'я фізичне, в якому буде здоров'я психічне. Треба висловити найбільше признання усім тим, які опікуються таборами, бо вони виявляють цією своєю турботливістю любов до дітей, до молоді, до наших наступників.

Діти й молодь — до таборів! Цього року літо завітало швидко. Може воно зміниться, бо погода в Америці дуже химерна. Не журимся, яка погода буде за місяць — чекаймо нетерпляче повідомлення, коли будуть відкриті існуючі в Америці молодечі табори і хай діти й молодь заповнять їх. Хай заповняться теж відпочинкові оселі, які разом із відпочинком дають своїм гостям новий запас сил. Так наказує здоровий глузд.

Михайло Кучер

МОСКВА СТРІЛЯЛА В ПАПУ

Новий президент Болгарії Жаліо Желєв під час своєї візити в Америці і після зустрічі з Бжезінським, сказав, що буде розпочате слідство з наміром вияснити її — Болгарії — уділ в атентаті на Папу Івана Павла II 11-го травня 1981 року. Слідство також поможе вияснити ролю Москви. Багато людей переконані, що московський КҐБ був ініціятором і руками турка виконавцем атентату.

Атентат на Папу Івана Павла II вважається найбільш важливим випадком новішої історії світу. Досі в атентаті нічого офіційно не виявлено. З різних боків було вжито багато зусиль, щоб усе залишилось незрозумілим, заплутаним і двозначним.

Американський письменник і журналіст Пол Гензе, автор книги „Атентат на Папу римського" дав інтерв'ю польському тижневику „Тигодник повшехни". Він добре знає Туреччину, працював у радіо „Вільна Европа", займається совєтською тематикою.

Ім'я Алі Аджі — відоме в Туреччині. Він у січні 1979 року вбив видавця відомої турецької газети. Його арештовано і він признався у вбивстві. Його посадили у ніби найбільш певну турецьку в'язницю, з якої незабаром втік при допомозі невідомих помічників. Зник безслідно. Півтора року пізніше був арештований у Римі після атентату на Папу. Аджа признався, що якийсь час тому був в Болгарії. Зв'язок Аджі з Болгарією також потвердився після арешту директора болгарських летунських ліній в Римі, Сергія Антонова. Він був арештований 2-го листопада 1982 року. Крім того з атентатом виявився зв'язок — Іван Толмов, Дон гачев, Тодор Айвазов і Сотіра Колев всі службового болгарського дипломатичного представництва у Римі. Всі вони без перешкод з боку італійської влади втікли з Риму зараз після атентату. Чому тоді не втік Антонов? Можливо тому, що його роля в атентаті була дуже мала. Тоді він був тільки статистом і став відомий тільки після арешту. Італійці досить довго тримали його в ізоляції. Його зізнання були плутані можливо тому що сам знав мало про атентат. Болгарський КҐБ в Римі давав мало відомостей в Софію. Тому в Софії довго не розуміли, що довге ув'язнення Антонова погрожує неприємностям політичного характеру.

Болгарський каґебіст Величко Лейчев, який на початку 1970-их років втік на Захід, пояснив, що болгарські агенти зробились дуже самопевні. Багато років, як вони так як і-совєтські в Америці — в Італії діяли без перешкод з боку італійської розвідки. Тепер італійська розвідка захвилювалась. Спочатку атентат на Папу викликав в Італії повне розгублення. Усе таки італійська розвідка хутко зрозуміла, що в атентаті на Папу замішано кілька болгарів. Італійська розвідка кілька разів просила (!) софійську владу погодитися на допит трьох болгарів, що тихцем втікли з Риму, але Софія зрозуміло мовчала.

Тоді італійські слідчі органи також пригадали собі (!), що Донгачев, Айвазов і Колев були замішані у диверсійних акціях в Італії, зокрема у справі Скрічоло, італійського профсоюзного діяча, який признався у довгому співробітництві з болгарською розвідкою в Італії. Скрічоло готував атентат на Л. Валенсу на початку 1981 року. Виконати атентат було наказано зробити Аджі. В останню хвилину атентат відкали. Чому? Кремль уважав, що Папа буде більш важливим об'єктом, а вбивство Валенси могло викликати в Польщі загальне повстання. Вбивство Папи могло Польщу зламати морально. Так думали в Кремлі, а Кардинал Вишинський був смертельно хворий і незабаром помер. Це знали Брежнєв і Андропов. От, „одного неприємного поляка" на політичній шахівниці стане менше.

У Польщі всі були переконані, що атентат на Папу задумано в Москві. Це ж Папа Іван Павло II і Валенса клали основи під звільнення Польщі від совєтського комуністичного ярма.

А всі арештовані болгари також знали, що виконують волю і наказ Москви. Ані Туреччина, ані Болгарія не мали причин хотіти смерті Папи. Хотіла того і мала політичні мотиви тільки Москва.

Були зроблені неуспішні спроби характеризувати Аджу фундаменталістом, але це не вдалося. Аджа не був релігійним і до мечеті ніколи не ходив. Вчився в Анкарському університеті, де на нього звернули увагу і послали на вишкіл в табір звільнення Палестини. Після повернення до Туреччини Аджа з'явився з контрабандистами — зброя і наркотики. Мав гроші і то великі. Мав зв'язок з турецькою мафією.

Але Болгарія діяла не в своїх інтересах. Ніби православна країна, хоч і під совєтським ярмом. Болгарія діяла в інтересах Москви. Болгарська служба безпеки була звичайним відділом московського КҐБ. І в 60-их роках створила в Туреччині терористичні групи-праві і ліві-все в інтересах Москви. Москва хотіла дестабілізувати Туреччину і зруйнувати її зв'язок з НАТО та ЗСА.

Болгарські комуністи також працювали з наказу Москви в Єгипті та Центральній Америці.

Болгарське суспільство, поза номенклятурою, не знало що їхній КҐБ — це філія-московського. Живков правив Болгарією як 16-ою совєтською республікою. На допомогу йому Кремль послав Нікіту Толубєєва. В Болгарії Толубєєв ніколи не займався дипломатією. Його головним завданням було при допомозі турецької мафії дестабілізувати Туреччину.

Новій болгарській владі треба виявити справжню ролю Москви хто був ініціятором атентату на Папу Івана Павла II. Але тут

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Г. Колесса

Об'єднання сердець в загальнолюдському горі

Символом міжнародного єднання в протистоянні нуклеарному злу став міжнародний вечір поезії і музики під назвою „Через п'ять років", влаштований в Ню Йорку 26-го квітня, саме в цей день, коли п'ять років тому вибухнув четвертий реактор на Чорнобильській атомній станції.

Ініціятива в організації вечора, який відбувся в Українському Інституті Америки, належала Вірляні Ткачі керованій нею мистецькій групі „Яра" при співучасті Arts Club Theatre і GOH Productions під керівництвом Линди Пакрі та Бонні Су Стейн, естонок з походження. В цьому жалібному відзначенні, крім українців, взяли також участь мистці інших національностей — латвійці, естонці, поляки, жиди, чехи. Були виконані твори авторів різних національностей мовами оригіналів і в перекладі на англійську мову. З українських творів прозвучали уривки з циклю І. Драча „Чорнобильська Мадонна" (переклад на англійську мову В. Ткач і В. Фіппс), з твору Ю. Щербака „Чорнобиль", з „Нічних голосів" І. Римарука (в перекладі В. Качмарської), „Травень" Н. Білоцерківець (переклад В. Ткач і В. Фіппс), „Молитва за жертви Чорнобиля" Б. Бойчука (переклад Б. Бойчука і А. Мельничука). Інсценізацію поем „Плач матері...", „Травень" та „Молитва..." здійснила Вірляна Ткач.

В авторському виконанні можна було почути твори естонки Тіини Алеман, жида Майкла Альперта, латвійки Байби Біколе, чеха Віта Гожехша, поляка Мечислава Літвінського та інших.

У відтворенні настрою вечора велику ролю відігравала музика, яка звучала і як у формі самостійних музичних творів, і як супровід до поезій.

Музика, виступивши в програмі рівноцінним „партнером" поезії, впроваджувала слухачів у світ вічності і скорботи. Тужливі звуки кларнету, акордеону, арфи, спів в оригінальному авангардовому стилі польської співачки Ольги Швайгер, ультрамодерні композиції Мечислава Літвінського підсилювали цей настрій. Слід підкреслити, що весь вечір ніс в собі дух сучасности — звучали поезії і музика в модерному стилі, що віддзеркалювало сучасну подію, причиною якої був вибух на атомній станції — теж винаході сучасної епохи.

Цікавою була композиція імпрези. Виконання мистецьких творів перепліталися з представленням фактів і статистик. Емоційне виконання передавалося слухачам. Останній твір — „Молитва за жертви Чорнобиля" був справді тихою молитвою, до якої долучалися один за другим виконавці, запалюючи свічки і проходячи з ними через залю, духово залучаючи до цього всіх присутніх і символізуючи об'єднання сердець людей різних націй в загальнолюдському горі, викликаючи у них співчуття і впевнюючи в необхідності протистояння цьому загальнолюдському злу і недопущення його повторення не тільки в Україні, але й у цілому світі.

Богдан Шарко

З НОВИХ ВИДАНЬ

Юрій Бойко, Вибране, том IV, накладом університетського видавництва Карла Вінтера, Гайдельберґ, 1990, стор. 327.

Перед нами нова книжка відомого літературознавця, емеритованого професора університету Людвіґа-Максиміліяна в Мюнхені, автора багатьох праць з ділянки дослідів української літератури, а також численних статтей і розвідок на політичні теми, друкованих переважно в паризькому тижневику „Українське Слово". Публікації проф. Бойка, збережені ним ще з 1930 року, коли він був студентом одеського університету, налічують по 1988 р. 353 позиції. Тоді бо появилася накладом цього ж німецького видавництва опрацьована мною 98-сторінкова бібліографія публікацій професора, що їх оригінали зберігаються в німецькому університетському архіві. Про останні наукові праці проф. Ю. Бойка був поміщений допис в щоденнику „Свобода" восени 1990 року.

Четвертий том „Вибраного" складається з наступних статтей і розвідок, впорядкованих в книжці хронологічно: Передмова, в якій автор каже, що „всі чотири томи — 92 праці — становлять собою його 'паспорт' у майбутнє української літератури... як ці томи та все моє інше сприймає майбутня Україна — це звісно залишається для мене загадкою". Вияв скромности. Автор дякує науковому світові за визнання його зусиль, та стверджує, що в томах „Вибраного" він май же мовчанкою обійшов політичну публіцистику кількох десятків років, хоч, на думку автора, вона служила потребам дня і не ній, мабуть, „засуджене в ній на порох забуття". На цьому тоді, каже автор, прийдеться йому, мабуть, припинити дальші видання — в першу чергу через брак матеріяльних засобів, хоч залишаються неопубліковані ними закінчені простори праці німецькою мовою про М. Костомарова, П. Куліша, далі ряд праць німецькою мовою: про українську неоромантику, аналіза роману О. Кониського „А Жук і його родичі", розвідка про україністичні праці Чижевського, порівняльна аналіза російського, польського й українського байронізму та інше, які треба б видати українською мовою.

Які ж статті й розвідки складаються на зміст четвертого тому? Наводимо їх хронологічно за роками їхньої першої публікації, а саме: 1942 — „Гетьман Петро Дорошенко", стор. 1-4./ 1943 — „Те, що замовчувалося": Про В. Стефаника, стор. 5-9 / 1949 — „нова чистка на культурному фронті в СССР", стор. 10-18.1952 -„Руїнами Берліну задоволений": рецензія на книжку про совєтське мистецтво в часі „батьківщинної війни", стор. 19-26 / 1953 — „Слово українського політика", стор. 27-33/1958 - „Первісні зародки театрального дійства та старовинний театр в Україні", стор. 34-51/, „Проф. Микола Глобенко і українська література", стор. 52-68./ 1959- „Російське народництво як джерело ленінізму-сталінізму", стор. 69-160 / 1969 — „Крик з могили": рецензія на поезію 60-их років, стор, 161-168./ 1970-„До вибору основоположних фактів у книзі проф. д-ра Г. Штекля", стор 169-176./ 1980- „Фавст-Гете в перекладі М. Лукаша" стор. 177-187./ 1983- „Грицько Чупринка", стор. 2188-207 / 1983 - „Шабліовський і його роля в українській літературі", стор. 208-218,/ 1984- О. Я. Кониський як біограф Т.Г. Шевченка, стор, 219-228,/ 1985 „Хто написав народні оповідання Марка Вовчка", стор. 229-255,/ 1985— „Замість квітки прощали його навіки": на смерть Ю. Стефаника, стор. 256-262,/ 1986 — „Олег Ольжич як поет", стор. 263-275/ 1986- „Українське Слово" у 1941 році: про київську газету в часі німецької окупації, стор. 276- 288 / 1989 — „Шевченко у своїй практичній революційній діяльності", стор. 289-317.

На останніх сторінках 318-327 поміщені примітки до тексту, фотокопії відручного листа сл. п. полк. А. Мельника, проф. В. Кубійовича у зв'язку із відзначенням 75-ліття автора, запрошення на доповіді в Урбанському університеті Иллінойс, ЗСА, фотокопії програм німецькомовних симпозіюмів, організованих автором, про „Українську романтику й неоромантику на тлі європейської літератури" (1988), та п'ять світлин, на одній автор як промовець на могилі сл. п. Євгена Коновальця.

* *
*

Я не літературний критик і не збираюся рецензувати наукові праці проф. Ю. Бойка. Я висловлюю думку, як читач. Професор Ю. Бойко збагатив українське літературознавство поза межами батьківщини за останніх 45 років високовартісними творами, в яких розкрив совєтсько-московські фальсифікації й тенденційні намагання, представити перед захід ним світом українську літературу — як провінційну, меншевартну. Треба подивляти енергію завтра, який, не зважаючи на свій вік, все ще проводить безупинно час на розшуках в німецьких бібліотеках і архівах. Завдяки численним німецькомовним публікаціям, проф. Ю. Бойко здобув собі серед европейських славістів авторитет і підніс престиж української літератури у вільному світі. В цьому його найбільша заслуга.

ДОБРА ВІСТКА З РОГАТИНА

Просимо ласкаво помістити серед своїх новинок з України ще одну із нашого Рогатина радісну вістку. І хоча там дуже невідрадні обставини, проходить інтенсивне відродження нації.

Ми отримали прохання від Т-ва „Дзвін" в Рогатині щоб виголосити в нашій пресі про відкриття нашої української гімназії ім. Володимира Великого в Рогатині, яке відбудеться у вересні ц.р. І якщо хтось із осіб з діяспори бажає прибути на це відкриття, проситься писати до місцевого голови Т-ва „Дзвін" Олега Бойкевича, а він перешле формальне запрошення.

Писати треба на адресу: Олег Бойкевич, Івано-Франківська область, м. Рогатин (285140), вул. Галицька 119/72; або телефоном: 21-8-22.

Володимир Мелько
Філядельфія, Па.

ЩО НОВОГО В КОМАРНІ?

Відновлення пам'ятника репресованих НКВД у червні 1941 року. Пам'ятник вже виготовляє скульптор у Львові. Загальна вартість 12,000 крб. Відкриття відбудеться у 50-ті роковини великої трагедії — 26 червня 1991 року.

Цього року посадили 100 дубів біля моста на Діброві, в районі колишньої цегельні.

Наша команда „Газовик" минулого року була чемпіоном области. Тепер виступає серед команд, які виступають за першість України. Але там їм надто важко. Перші три матчі програли із рахунками: 4 — 0, 3 — 1, 2 — 1. Почали будувати спорткомплекс на стадіоні. Це двоповерхова спортова заля, невеликий басейн, нові трибуни. Роботи фінансує управління „Львівтрансгазу".

Цього року вирішено провести очищення русла Вересиці. Плаваючий екскаватор буде введено в гирло річки і через рік повинен очистити ріку до Комарна. Виділено на ці роботи два і пів мільйона крб. (один і пів мл. з республіканського, а один мл. з обласного бюджету).

Перейменовано колгоспи у районі. Якщо раніше вони мали назви — XX-го партз'їзду КПРС, „Більшовик", „Заповіт Ілліча", „Ленінський шлях", ім. 50-річчя Жовтня, то тепер — „Діброва", „Дністер", „Нива", „Колос" і т. д.

Н.Н.

Мирослав Семчишин

„БЕЗЗАКОННЯ ДАЛІ ТРІЮМФУЄ"!

II.

„Що це за держава, що дозволяє глумитись з мови народу, на якій існує" — ось яке питання поставив доцент Київського університету О. Пономарьов. Ще не так давно було багато українських газет, а тепер щораз більше російських. Вечірні газети є тільки у Києві і Харкові, в інших містах їх зовсім немає, як і не чути української мови в українському радіо, чи в телебаченні. Програми для дітей передаються виключно російською мовою... Був теж час, що це до проголошення декларації про суверенність України, можна було побачити українські фільми. Тепер їх зовсім не видно. Маємо отже до діла з рецедивою русифікації — стверджив він.

Адміністративно-бюрократична система не тільки не впроваджує в життя закону, але чинить опір його реалізації — відмітив відомий мовознавець проф. А. Бурячок, тай й щобільше — за невиконання закону про мову українську нікого не притягають до відповідальности. Голова підкомісії у справах мови Верховної Ради — Р. Іванчук ствердив, що ВР ніколи не займалась питанням здійснення закону про українську мову. Він висловив побоювання, щоби Україну не зустріла доля Ірляндії, яка має свою державність, але не має, майже зовсім втраченої, мови кельтської. Погана ситуація в Луганській і області. За словами делегата Г. Гайворонського в цій області зовсім знищено і зрусифіковано українську мову, а два часописи, що появилися в українській мові, переведено на російську. В сучасній Україні немає ні одного військового часопису друкованого українською мовою. Якщо державний апарат не здійснює будь-якого контролю, то ТУМ мусить виборoти собі право такого контролю і нагляду за виконанням закону про мову.

Дещо відраднішу картину маємо у Рівному і рівенській області. Зі звіту делегата Б. Степанишина виходить, що тамошнє правління ТУМ розробило проєкт виконання закону промову і Міською міста Рівного його у цьому підтримав, а Обласна Рада прийняла відповідну ухвалу.

У результаті українську мову поступово вводиться так у школах, як і всіх галузях адміністрації і суспільно-культурного життя. Висновок з цього такий, що він дуже і дуже багато залежить від обласних законодавчих і адміністративних чинників, чи згідно з законом українську мову респектується і вона стає справді державною, чи може практикується беззаконня.

Ми подали найбільш замітні голоси з дискусії над станом мови в сучасній Україні в оцінці делегатів спеціяльної конференції активу ТУМ і Правління Спілки Письменників. Усі ці голоси зводились до того, що закон немічний, кволий, його викональність вкрай незадовільна, а все це разом було видно ще тоді, коли його оголошено (ми назвали його безвартісним (МС). Практика показала, що всі ті застереження і побоювання 3-перед року чи більше, вповні підтверджені дійсністю, а в нашому випадку Ухвалою об'єднаного пленуму ТУМ і СПУ з кінця січня ц.р.

У цій „Ухвалі" про мови в Українській ССР м.і. читаємо:

1. Змін на краще — майже немає, зокрема в південно-східних областях України, де є грубі порушення законности, бо панує там байдужість до проблем духового відродження народу.

2. Декларація про державний суверенітет нехтується імперським центром.

3. Нав'язування центром російської мови, як державної, у плянованому союзі, веде до витіснення української мови з усіх сфер суспільного життя.

4. Закон про мови в УССР потребує дальшої розробки, бо в теперішньому вигляді не передбачає достатніх санкцій за його порушення, а окремі його статті ускладнюють проблему культури-освіти.

5. Тому, що досі єдиним контрольним органом введення української мови у всі ділянки життя є ТУМ, його необхідно забезпечити платними робітниками в кожній області.

*
* *

Якщо йдеться не тільки про мовне питання і взагалі про національну свідомість, то найбільшою болячкою є південно-східні реґіони України (10 — 11 областей), які від століть зрусифіковані, втратили свою історичну пам'ять а з нею мову і культуру, до яких дуже важко підійти з шевченківським „словом правди" та образуметин — їх хто вони, чиї сини, чиї внуки... Коли мова про ці області, їх проблему їх національно-культурного, а передусім мовного відродження, то доволі сильний сніп світла на цю болячку кинув у своїй статті згаданий уже Валентин Чемерис, п.з. „Слово за тобою Києве" („Літературна Україна", 1-24, 91). Він нав'язує до відбутої республіканської конференції у Дніпропетровську, а учасниками її були делегати 11-ти найбільше зрусифікованих областей України, В. Чемерис пише (цитуємо) „Тільки на Україні діє така унікальна організація як ТУМ. Навіть уявити тяжко, щоб існувало німецьке чи французьке товариство рідної мови... Немає в світі іншого народу, котрий би так масово і тотально зрікся свого, але — це наш народ і іншого не маємо... Почата 1654 р. русифікація і досі триває... Люди давно збайдужіли до своєї мови-культури-традиції... А додати до цього войовничу бюрократію, що протидіє законові і відсутність будь-якого національного почуття в народі. Називати себе українцем це — буржуазний націоналізм, це бандерівство, сепаратизм"...

Дальше буде.

Українські студії П. Яцика в Лондоні

З вересня цього року Школа слов'янських та Східньоевропейських студій при університеті Лондону, Англія, відкриває нові курси зі сучасної української історії, політики, мови та літератури. Лондонська школа переконалася у необхідності подібних курсів, оскільки Україна набуває все більшого світового значення з розвалом комуністичної імперії. Випускники цієї програми будуть практикувати не тільки в академічних ділянках, але також в уряді і торгівлі Британії.

Школа звернулася за допомогою до існуючих уже в Канаді Українських освітніх інституцій як Освітня Фундація Петра Яцика в Торонто та КІУС Канадський Інститут Українських Студій (КІУС) в Едмонтоні. Справа у тому, що на перші три роки існування таких студій британський уряд виділяє лише половину фондів. Тож Освітня Фундація Петра Яцика зобов'язалася на другу половину 70,000 дол., щоби підтримати ініціятиву лондонської школи. Після початкової трьохрічної програми, українське лекторство набуде постійного статусу за кошт лондонського університету.

Тепер лондонська школа Слов'янських та східньоевропейських студій оголосила конкурс на кращого професора для відповідальної посади ведення українських студій. Протягом червня-липня цього року проводиться вибір найкращого кандидата. Фундація П. Яцика буде мати голос у виборчій комісії.

Одною з найважливіших акцій Освітньої Фундації Петра Яцика було укладення у 1990 році „Довідника: фінансова підтримка та стипендії". Довідник помістив ряд важливих стипендій та фінансових допомог з багатьох дисциплін, які пропонують університети та інститути цілого світу для студентів та науковців з України. Завдяки старанням фундації довідник буде незабаром перевиданий в Україні організацією „Україна і світ" (адреса: 252030, Київ 30, вул. Леніна 34).

Діяльність Освітньої Фундації Петра Яцика зростає. Нещодавно фундація подала фінансову допомогу для фундації Сейбер для пересилки в Україну наукової та професійної літератури.

Минулого року наша Округа відсвяткувала 35-ліття праці Окружної Управи з осідком у Рочестері, Н. Й. Кожнорічно відбуваються окружні з'їзди, і 21-го квітня 1991 р. до Рочестеру з'їхалися делеґатки Відділів СУА Бофала і Сиракуз. Всіх управнених до голосування було 21 делеґатка і 20 членів управи, разом 41 осіб.

З'їзд почато внесенням прапору СУА. Присутні союзянки відспівали гимн СУА та відмовили молитву — вже другу після ранкової Св. Літургії, в церкві св. Йосафата, під час якої було згадано жертви чорнобильської катастрофи. Голова окружної управи Марія Крамарчук запросила до почесної президії гостю від Головної Управи — п. Лідію Черник, референтку Суспільної опіки СУА, і почесну членку окружної управи Ірину Руснак. До ведення окружного з'їзду Іванну Мартинець вибрано головою Президії, і Оксану Кулик — секретаркою.

По офіційнім відкритті вручено грамоту почесної членки окружної управи Іванні Мартинець — колишній довголітній голові окружної управи за її жертвенну працю для Округи та 47-го Відділу в Рочестері. Рівнож вручено почесні грамоти за взірцеву працю для СУА та громади Ярославі Борачок і Ірині Дорощак — членкам 49-го Відділу СУА в Баффало.

Екзекутива Окружної Управи і референтки звітували про свою працю, як також про працю Відділів. Відділи 46-ий, 47-ий і 120-ий в Рочестері, 49-ий і 97-ий в Баффало, та 68-ий в Сиракюзах налічують 206 членок. Всі Відділи були відзначені на XXII конвенції СУА за 100 відсоткову передплату журналу СУА „Наше Життя", точне звітування та вирівняння обов'язкових вплат до централі. Членки щиро відгукнулися на заклик Головної Управи взяти участь у медичній допомозі дітям-жертвам Чорнобиля. Вислано у звітовому часі близько 6.000 дол. До Стипендійного Фонду було переслано 8.600 дол. Відділи є членами та меценатами Українського Музею в Ню Йорку і активно працюють для його розбудови. В Рочестері зорганізовано Громадський Комітет для розбудови Українського Музею в Ню Йорку. Референтка у справі зв'язків поінформувала, що саме зроблено для помочі Україні та пропаґування стремлінь українського народу до незалежності між чужинцями. Кожний Відділ збирав підписи під зверненнями до конґресменів. В Окрузі справно діють дві дитячі світлички — у Рочестері і Баффало. Заля, де відбувався з'їзд, була прибрана рисунками і витининками, виконаними руками маленьких мистців із взірцевої світлички 120-го Відділу в Рочестері.

Окружний з'їзд СУА Округи північного Ню Йорку

У першому ряді (зліва направо): Ірина Руснак, Марія Крамарчук, Іванна Мартинець, Лідія Черник, Ярослава Борачок, Оксана Кулик, Ірина Шміґель, стоять: члени Окружної Управи Північний Ню Йорк.

Присутні мали нагоду оглянути світлини і дописи, які складають хроніку Відділів Округи за час її 35-річного існування. Голова Марія Крамарчук повідомила, що спеціяльно організована комісія збиратиме книжки для України, висилкою яких займається СЕЙБР Фундація. Відділи закупили друкарську машинку, яку передано новозаснованому Союзові Українок у Львові.

Подану номінаційною комісією листу кандидаток до Окружної Управи було схвалено одноголосно. На голову перевибрано Марію Крамарчук, заступницею голови вибрано Лесю Телеґу, заступницею голови на Баффало — Ірину Дорощак, секретарками — Христю Вілсон і Галину Снігур, референтками вибрано Христю Венґльовську, Марту Шміґель, Ольгу Лявні, Любу Городиську, Татіяну Шутер, Ірину Руснак, хронікаркою — Лідію Джус, вільними Членками — Анну Сохоцьку і Іванну Мартинець. До контрольної Комісії увійшли голова Ірина Шміґель і членки Стефанія Вовкович, Марія Костів, Анна Поліщук, Фалина Войтович, Мирослава Макогон і Ірена Рендзяк.

Референтка Суспільної опіки Лідія Черник привітала окружний з'їзд від голови і екзекутиви СУА, як рівнож від нового Відділу Союзу Українок в Опачинцях, який вона зорганізувала, будучи в Україні.

Голова Марія Крамарчук закликала членство гуртуватися під гаслом: „Наша єдність, праця і молитва — нескореній Україні".

По закритті нарад відбувся обід для делеґаток і гостей з Рочестерської громади. Опісля Лідія Черник висвітлила прозірки з поїздки в Україну. У своїй доповіді докладно розповіла про Чорнобильську нуклеарну катастрофу.

Голова 120-го Відділу Лідія Джус, яка вела програму, подякувала п. Черник за хвилюючу розповідь, а всім присутнім — за чисельну участь.

Ірина Руснак,
пресова референтка

Уряд Альберти підтримує сторіччя

Нещодавно, 9-го квітня 1991 року члени Альбертської Провінційної Ради Конґресу Українців Канади і представники Альбертського комітету століття українців Канади, зустрілися з прем'єром Альберти, достойним Дональдом Ґетті. В зустрічі брали участь достойний Даґ Мейн, міністер культури і багатокультурности, і Стів Заруський, голова Альбертської комісії багатокультурности, депутат околиці Редвотер-Ендру.

Голова Альбертської Провінційної Ради Конґресу Українців Канади Лідія Шулякевич була надзвичайно задоволена і вдячна тим, що уряд Альберти визнає і підтримує діяльність Альбертського комітету. Проєкти Столітнього комітету підтримуються різними державними установами.

Для того, щоб вшанувати століття поселення українців у Канаді, відзначити вклад піонерів, на території Леґіслятури Провінційного Уряду буде встановлено пам'ятник. До того ж, Альбертський Лотерийний Фонд буде надавати субсидії провінційним і реґіональним проєктам комітету.

Офіційне Всеканадське відкриття столітнього ювілею буде проходити в Едмонтоні з 29-го серпня до 1-го вересня 1991 року. Господарем буде Альбертський комітет століття українців Канади при Альбертській Провінційній Раді Конґресу Українців Канади.

Альбертська Провінційна Рада Конґресу Українців Канади і Альбертський комітет століття українців Канади запрошує всіх приєднатися до святкувань. Голова Альбертського комітету століття українців Канади Орест Олійник зазначив, що українська громада Альберти дуже вдячна Провінційному Урядові Альберти за підтримку і високо оцінює його участь в цій історичній події.

Ю. А.

Зліва: Іван Хом'як, скарбник Альбертського комітету століття українців Канади; достойний Даґ Мейн, міністер культури і багатокультурности; Лідія Шулякевич, голова Альбертської Провінційної Ради Конґресу українців Канади і заступник голови Альбертського комітету століття українців Канади; достойний Доналд Ґетті, Прем'єр Альберти; Орест Олійник, голова Альбертського комітету століття українців Канади, і заступник голови Альбертської комісії багатокультурности; Стів Заруський, голова Альбертської комісії багатокультурности і депутат околиці Редвотер — Ендру.

Протестують...

(Закінчення зі стор. 1)

ладників прибули до Москви для подання заяви Міністрові внутрішніх справ Борисові Пуго з вимогою розслідувати факт взяття закладників.

Гараєв заявив кореспондентам, що війська, які стоять у республіці, головним чином, беруть участь у придушенні демократичного руху та арештах активістів Народного фронту Азербайджану. В той же час у числі забитих і поранених закладників немає жодного бойовика, а головно працівники міліції Вірменії та Азербайджану.

Згідно з повідомленням ТАСС у Степанакерті 10-го травня невідомі особи стріляли з мінomета по будинку обласного комітету Компартії Азербайджану. Поранені були другий секретар ЦК Компартії республіки В. Поляничко і представник командування внутрішніх військ МВС СССР, прізвище і військоий чин якого не подано.

„Лісова пісня" появилась в перекладі на польську мову у Варшаві

Київ. — У цьогорічному березневому числі газети „Літературна Україна" появилось повідомлення, що до 120-річчя з дня народження Лесі Українки вийшло в перекладі на польську мову нове видання вибраних творів Лесі Українки, поміж ними її драма „Лісова пісня". Книгу цю переклав Єжи Литвинюк, а упорядкував керівник катедри україністики Варшавського університету, проф. Флоріян Неуважний, що, як відомо, є популяризатором і перекладачем української літератури — Т. Шевченка, І. Франка, М. Рильського, Б.І. Антоновича, М. Бажана, І. Драча, Ліни Костенко і Р. Лубківського. Згадати б ще проф. Ф. Фльоріяна „Антологію української поезії" (1977) — „поява якої замовчувалася донедавна в нашій пресі", — підкреслює кореспондент цієї газети Леся Вахніна, добавляючи, що взагалі проф. Ф. Неуважний багато праці вклав, щоб познайомити польського читача з творчістю Лесі Українки.

До останнього видання творів Лесі Українки в перекладі на польську мову, крім „Лісової пісні" ще ввійшла також лірика поетеси з циклів „Ритми", „Осінні співи", „Леґенди" (Єгипетські фантазії), „Весна в Єгипті" у перекладах Ф. Неуважного, С. Улицького, А. Яворського, Т. Хрусцелевського, Б. Дроздовського, Л. Левіна, С. Твердохліба, А. Шиманського, В. Гаєвського, К. Рознера та С. Литвинюка.

У дальшому кореспондент „Літературної України" зазначує, що Леся Українка перекладала твори А. Міцкевича та М. Конопницької, писала статті про польську літературу, заохочувала знайомитись із польськими авторами. „Усе своє свідоме життя, день за днем вона жила і творила (за словами Ф. Неуважного) для майбутнього України".

Зустріч домовласників

Ню Йорк. — Українське Товариство Домовласників Ню Йорку влаштовує інформаційну зустріч з представниками оливних та забезпеченевих компаній. Обговорюватиметься проблема огрівання та забезпечення будинків. Зустріч відбудеться в четвер, 30-го травня, о год. 6:30 вечора, в домівці „Самопомочі", 98 Друга авеню.

Об'єднана громада в Чикаґо відзначила найтрагічнішу подію в історії України

„І третій ангел посурмив і впала з неба зоря велика, що палала як смолоскип і впала на третину річок і на джерела вод. Ім'я зорі мовиться „полин"; і стала третина вод полином і багато людей померло від вод, бо прогіркли" (Одкровення 8:10-11).

Ця „третя зоря" впала на Чорнобиль, де в наслідок вибуху нуклеарного реактора „третина вод стала полином і багато людей померло від вод", а сотні тисяч повільно в муках вмирають, і це продовжуватиметься в житті наступних поколінь, бо смертоносні наслідки радіяції зметуть з лиця землі багато-багато людей на території нашої України й у сусідніх країнах, особливо на Білорусії, якщо Господь не змилується над народом і не відверне цю жахливу апокаліптичну кару.

Тому чикаґська громада відзначила пресумну п'яту річницю чорнобильської катастрофи під проводом ієрархії і духовенства молліннями, які відбулися в п'ятницю, 26-го квітня, в українській католицькій катедрі св. о. Миколая, де біля престолу молились Високопреосвященний Владика Констянтин, Архиєпископ УАП Церкви, Преосвященний Інокентій, ЧСВВ, Єпископ української української католицької єпархії св. Отця Миколая та численне духовенство різних українських церков, а на хорах співав молодіжний хор „Байда", яким диригував В. Попович.

Просторий катедральний храм заповнили члени громадських, церковних і молодіжних організацій (Пласт, СУМ, ОДУМ) з прапорами й коругвами, та вірні всіх українських віросповідувань, які ввійшли до катедри процесійним походом від православного катедрального храму св. Володимира і католицького собору св. Володимира і Ольги, тримаючи в руках горіючі свічки.

Програму перед катедрою, де зібралися всі присутні, відкрив коротким словом інж. О.Бараник, що представив першого промовця, Високопреосвященного Архиєпископа Константина, який виголосив прекрасну проповідь на тему чорнобильської трагедії в англійській мові.

Преосвященний Владика Іннокентій, ЧСВВ, який промовив до зібраних українською мовою. Його палке патріотичне слово до глибини душі зворушило присутніх.

Крім двох головних промовців, виступив також д-р М. Шекета, очевидиць чорнобильської аварії, який в тому часі перебував у Києві, де постійно живе, і який їздив до Чорнобиля.

Від білоруської громади виступила відома активістка Віра Ромук, яка, співчуваючи українцям, підкреслила трагедію білоруського народу у зв'язку з вибухом на Чорнобильській АЕС.

Маніфестаційні збори закінчено відспіванням національного гимну. Короткі вістки про цю подію подали місцеві телевізійні і радієві станції, як теж були згадки у пресі.

Дохід із збірки передано до Львівського шпиталю для дітей.

Іванна Ґорчинська

„ЯВІР" В КАЛҐАРІ

Калґарі, Альта. — Концерт вокального квартету „Явір" з України, під патронатом Українського Народного Союзу, відбудеться тут у середу, 5-го червня о год. 7:30 вечора в авдиторії Forest Lawn High School, 1304 44th St. S.E. За дальшими інформаціями звертатися до Христі Липскі (403) 277-1105 або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

Замість квітів на могилу

сл. п. Стефанії Явної

складаємо 100 долярів на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку.

Дочці мґр Уляні Дячук з чоловіком Володимиром, синові д-р Любомирові з дружиною Марією-Дзвениславою і дітьми та всій родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

АННА ПОЛІТИЛО з родиною

Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА

Станиця у Філядельфії, Па.

ділимося сумною вісткою з побратимами та українською громадою, що 13-го травня 1991 р. відійшов у вічність на 69-му році життя

сл. п.

ІВАН БОРИС

колишній вояк 1-ої УД УНА, довголітній член Станиці Братства та української громади.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 18-го травня 1991 р. в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії, а відтак на кладовищі св. Марії у Факс Чейс, Па.

Дружині Анні, дітям Орестові і Вірі та всій родині висловлюємо щире співчуття.

УПРАВА СТАНИЦІ

У безмежному смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що в п'ятницю, 12-го квітня 1991 р. після важкої недуги з волі Всевишнього погасло життя найдорожчого, улюбленого МУЖА, ТАТА І БРАТА

бл. п.

Юліяна Захарчука

мґра прав, поручника 1-ої Української Дивізії, нар. 25-го жовтня 1912 р. в Бродах, діяч всіх національних організацій.

ПАНАХИДА в суботу, 13-го і в неділю, 14-го квітня о год. 8:30 веч. в похоронному заведенні Alfred Dallaire.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в понеділок, 15-го квітня 1991 р. о год. 10:30 ранку з церкви Успення Божої Матері, Роземонт, Монтреаль, Канада, на цвинтарі Нотр Дам де Неж.

У глибокому смутку:

дружина — МАРУСЯ
сини —
БОРИС
АДРІЯН з дружиною
сестра — СТЕФА з мужем ПАВЛОМ
родина в Канаді, Америці й Україні

Просимо про молитви за сл. п. Юліяна, а пам'ять завжди житиме у наших серцях.

Монтреаль, 20-го травня 1991 р.

Вокальний чоловічий квартет „Явір” у Пармі

За старанням Комітету Суспільної опіки при УЗО і під патронатом УЗО 2-го травня в залі ім. Митрополита Шептицького у Пармі відбувся концерт відомого вокального квартету з України „Явір”. Проспівано 24 пісні різноманітних жанрів: козацько-стрілецькі, ліричні, жартівливі, а також на слова Тараса Шевченка.

Ансамбль „Явір” складають вдало дібрані і зіспівані солісти: Олесь Харченко — перший тенор, Євген Пруткін — другий тенор, Володимир Дідух — баритон і Валентин Реус-бас. На акордеоні їм мистецьки акомпаньював їх керівник Анатолій Мамалиґа.

З уст Володимира Дідуха присутні довідалися, звідки походять члени квартету. Вони з різних історичних місцевостей української землі. Хаченко з Черкас, Пруткін з Дніпропетровська (в цих місцях колись діяв славний козацький отаман Іван Сірко), Дідух з Поділля, де спочиває тіло легендарного Кармелюка, а Реус — син Сумської землі. Керівник квартету Мамалиґа походить з Кам'янця Подільського. Можливо, це географічне розмаїття було серед тих добрих чинників, що музично зцементували вийнятково співучу четвірку. Вона не лише володіє гарними і дзвінкими голосами, але й здатна на тонку інтерпретацію відомих українських пісень. І хоч у залі не було охолодження, артисти співали зовсім свобідно, легко і без дешевих співних ефектів. Слухачі відразу з приємністю відзначили широкий голосовий діяпазон квартету, правильну емісію голосу і добре засвоєну техніку співу. „Явір” співав майже 2 години, а всім хотілося слухати його ще і ще.

Від Комітету Суспільної Опіки цей вечір відкрила колишня львів'янка пані Люба Лобур, тепло привітавши артистів з України. Пісні оголошував дуже мило 1-ий тенор Харченко, а в другій частині концерту — баритон Дідух. У другій частині артисти співали в кольоритних народніх жупанах, притаманних їх рідним українським місцевостям. Свою фізичну витривалість співаки засвідчили в другій частині концерту. Під час виконання веселої пісні баритон Дідух раптом темпераментно рвонув у присяди, не тільки не перериваючи співу, але ще й затягнув сольо досить високим як на баритона тоном і дзвінко та впевнено утримував той тон через кільканадцять секунд.

У сольових партіях і дуетах домінували 1-ий тенор Харченко і баритон Дідух. Їх голоси дуже гарно, гармонійно звучали. На мій погляд, не варто було послуговуватися голосовими підсилювачами, тримаючи їх близько уст. Це було зайвим, бо квартет має дужі голоси, а заля була відносно мала. Ця обставина могла дещо неґативно відбитися на тембровому забарвленні тонів.

Шкода також, що соковитий бас-профундо Реус не співав більше сольових партій, чи навіть в дуетах. Хотілося чути його частіше. У деяких піснях можна було починати чи кінчати виконання „мурмурандо”, як це не раз ефективно практикується. Слухачі тепло прийняли композиції знаних мистців О. Білаша і Є. Козака на слова відомих українських поетів і правозахисників Д. Павличка, І. Драча й інших, як „Пісня з далекого краю”, „Явір і яворина”, „Два кольори”, „Смерека”. На початку другої частини артист Мамалиґа віртуозно заграв на акордеоні-баяні „В'язанку українських мелодій” Різала і „Взяв би я бандуру” Власова.

Квартет „Явір” зорганізувався 8-го серпня 1966 року, 25 літ тому. Пісні переважно виконуються „а капеля”. Ім'я „Явір” походить з назви срібнолистого дерева, яке часто стрічається в поезіях і піснях України. Ансамбль співав по більших містах Совєтського Союзу і поза його межами. В ЗСА „Явір” співає під патронатом Українського Народного Союзу. Турне по ЗСА і Канаді охоплюватиме 27 місцевостей.

Це вже буде третій виступ „Явора” в Канаді. Ансамбль у своєму репертуарі, має майже 200 пісень. Після концерту п. Василь Ліщинецький, голова УЗО, подякував гостям і побажав успіхів в їх американськомуканадському турне. Дві дівчини вручили співакам букет квітів. Від імені квартету Харченко подякував присутнім. Відтак артисти дужо заінтонували „Ще не вмерла Україна”, в чому їх одностайно підтримала вся заля. Привітом „Слава Україні!” з уст Харченка закінчено цей чудовий, незабутній концерт. Щасти їм Боже в їх турне!

Володимир Боднар

Відбувся з'їзд міттенвальдців

Колишні мешканці ДП таборів у Міттенвальді, Баварія, 27 і 28 квітня цього року відбули на Союзівці свій III з'їзд.

Наради відкрито в пополудневих годинах в суботу, 27 квітня. Зареєструвалося 120 осіб. Предсідником вибрано Ярослава Дужого, а секретаркою Галину Савчак-Котко.

Звітували члени комісій Юрій Український, Михайло Мочула і скарбник Орест Кузьма. За контрольну комісію звітував її голова Андрій Бук і запропонував уділити абсолюторію уступаючим членам комісій.

Найдовший звіт подав за редакційну комісію Петро Рогатинський. Ця комісія складалася з чотирьох осіб: ред. Зенон Снилик, Омелян Бучацький, Рута-Витанович-Галібей і Петро Рогатинський. Комісія провела велику роботу, зібравши багато матеріялу до плянованої пропам'ятної книги про міттенвальдські табори. Очевидно серед тих матеріялів є документи, але більшість — це спомини, а тому часом не всі вірні, бо сорок років зробили своє. Серед матеріялів є спомини про кожний з тих таборів, де жили українці. Є також друковані в тогочасній українській пресі статті і рецензії на імпрези, що в тих таборах відбувалися, згадки про осіб і організації, що вели акції в таборах для підготови громадян до еміґрації в невідомі світи.

Окреме місце відведене для шкіл, що існували в таборах, для організацій молоді, що виконували важливу ролю в процесі виховання молоді, для спортових гуртів і для їх виступів. Табори у Міттенвальді — це велика громада скитальців з усіх українських земель, що вела незвичайно активне громадське життя, була чи не найкраще зорганізована в американській зоні Німеччини.

Учасники нарад виявляли велике зацікавлення при обговоренні матеріялів до книги, ставили питання, доповнювали звітодавця.

Редакційну комісію залишено без змін до часу видання книги, признавши їй право кооптації співробітників. Вирішено також не вибирати окремих комісій, але вибрати одну управу Комітету міттенвальдців, яка буде працювати від з'їзду до з'їзду. Після схвалення абсолюторії попереднім комісіям вибрано управу в такому складі: Ярослав Дужий — голова, Галина Савчак-Котко — секретарка, Орест Кузьма — скарбник, Олесь Пришляк, Михайло Салдит, Юрій Український, Люба Іванчук-Федун, Михайло Мочула — члени. До Контрольної комісії були вибрані Андрій Бук, Роман Ракочий і Євген Снігура.

На першому засіданні Управа кооптувала д-ра Остапа Винницького на заступника голови й доручила йому діяти на терені Канади.

Бенкет відкрив Михайло Мочула і попросив на господаря д-ра Євгена Стецькова. До почесної президії були запрошені Оксана Бережницька, Роман Савчак, Петро Рогатинський, Софія Андрушків, Оля Дужа, Ярослав Дужий, Андрій Бук, п-ні Бук, п-ні Іванчук, Осип Іванчук, п-ні Ракоча, Роман Ракочий.

Д-р Євген Стецьків вів вечір з гумором, не скупився на жарти і веселі історії.

У програмі вечора виступив жіночий ансамбль „Думка” при акомпаньяменті свого мистецького керівника Михайла Лева. Присутні прийняли ансамбль ентузіястично і бурхливими оплесками викликали його до наддатків.

Привітання для з'їзду, що його прислали о. Богдан Ганушевський і член редакційної комісії з Австралії Омелян Бучацький, були прийняті невгаваючими оплесками. Зокрема привітання редактора Бучацького дало свій вияв у висліді проведеної збірки на видавничий фонд. Збірку провели члени управи під проводом голови. Її вислід 4,150 дол. Це вже дає право думати про солідне видання книжки для зафіксування діяльности однієї з найактивніших громад українських скитальців.

Після бенкету грала музика до танців, але танцюючих не було багато. Люди сиділи гуртами, вели цікаві розмови, дискутували, робили прогнози.

В неділю, 28-го квітня, міттенвальдці заповнили церковцю на Союзівці, вислухали Служби Божої, пом'янули тих, що відійшли у вічність. Багато оглядали відео-касетку „Спомини з Міттенвальду 1946—1949 рр.”, що її опрацював д-р Остап Винницький з Ярославом Дужим. На екрані ми побачили містечко Міттенвальд, касарні, де були табори, околицю і гори. Д-р Винницький познайомився з посадником містечка й привіз від нього привіт для нашого з'їзду. Багато знимок, що їх долучено до відео, та спомини декількох людей, що висловлювали свої думки про міттенвальдські табори — це все відтворювало життя наших громад у Міттевальді.

Ті, що пішли оглядати виставку, яку влаштували організатори з'їзду, побачили безліч світлин з різних імпрез у Міттенвальдських таборах, світлин різних товариств, що діяли і не думали, що все переходове, не журилися завтрашнім днем. Протокольні книги, листки, запрошення на імпрези, примірники бюлетенів — все це дрібні докази про життя скитальської громади. Ті всі дрібниці треба зберегти, бо це частина нашої історії, треба знайти місце для переховання. Треба знайти якийсь музей, де б ці речі зберегти, переховати для майбутніх дослідників.

Спільна знимка всіх учасників з'їзду на терасі „Веселки” була останнім актом III з'їзду міттенвальдців. Черговий з'їзд за два — два і пів року.

Учасники III з'їзду міттенвальдців.

Петро Рогатинський

Концерт капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка у Клівленді — Пармі

З кличем „Ми знов з Тобою, Україно!” славна капеля бандуристів виїжджає вперше з початком червня 1991 року в турне по Україні. Плянують концертувати в 15 більших містах України, поїздка триватиме від 6-го до 24-го червня. 2 роки приготувань, напруженої, невсипущої праці капелі під диригентурою маестра Володимира Колесника стануть невдовзі вимріяною дійсністю. Від часу постання капелі умови її праці були тяжкі, несприятливі. Наші червоні і брунатні вороги-окупанти старалися знищити національні мотиви та високий мистецький рівень цієї кобзарської клітини, ув'язнювали і розстрілювали лірників-кобзарів.

Кобзарі-бандуристи були розсадниками нашої волі і боротьби, в їхніх піснях і думах прославлялася наша Україна, її історія, народні традиції, численні герої святої боротьби за визволення з-під ярма.

Боже Провидіння спасло Капелю від загибелі, і рідна кобзарська пісня знову воскресла. Вона лунала по таборах наших переселенців в Европі, а потім, від 1949 року, вже в Новому Світі, на еміґрації, в ЗСА і Канаді. Велике признання належиться таким невтомним керівникам, композиторам і диригентам як Китастий, Божик і Колесник. Вони успішно вивели капелю на міжнародні сцени ЗСА, Канади, Европи і навіть далекої Австралії. За 52 роки існування на еміґрації капеля бандуристів дала майже 550 концертів і записала понад 20 платівок та касет, музично опрацювала багато унікальних і рідкісних творів.

Члени нашої капелі живуть в різних місцях, але завзято поборюють пов'язані з цією обставиною труднощі і на заклик злітаються, мов ті журавлі, на генеральні проби до Дітройту. Початково вивчають свої партії індивідуально, потім групово-реґіонально, а згодом вже всі разом під диригентурою талановитого, енерґійного і дуже працьовитого маестра Володимира Колесника. З метою придбання фондів на концертну подорож, поєднану з великими видатками, створився в Клівленд-Пармі, Огайо, „ад гок” Комітет приятелів капелі, ініціятором і головою якого став молодий ентузіяст Капелі Зенон Кріслатий. До цього Комітету ввійшло біля 30 осіб. Почесний Комітет очолили представники обох віросповідань: Владика Роберт і о. Прот. Степан Ганкевич. Комітет працював дуже інтенсивно, доказом є успішна коляда місцевих бандуристів в часі Різдвяних Свят, призбирання фондів від приватних організацій і осіб та надзвичайно вдалий концерт капелі 19-го травня 1991 року в залі Норманді Гай-Скул.

Приємно було зауважити посилений і відмолоджений склад капелі та патріотично-клясичну програму концерту.

Ми особливо горді, що майже 20 відсотків всіх членів капелі є якраз з Клівленд-Парми, в їх числі — три брати бандуристи Махлаї, лікарі за фахом. Наймолодший з них, Олег, майбутній лікар, є також талановитим музикантом. Маестро Колесник хоче повернути і відродити давню кобзарську національну пісню і тим пригадати нашу світлу минувшину. З цією метою Колесник значно посилив кількість і якість бандур, а до репертуару включив переважно пісні і думи історично-козацького жанру в обробках Хоткевича і Китастого. Маестро Колесник — це виїмковий майстер, здатний вокально і інструментально викликати широкий діяпазон почуттів, як в піснях „Блажен муж” Гнатишина чи „Заповіт” Хоткевича. А пісня „Вставай, народе” Китастого звучала наче виклик ворогам. В загальному хор звучав надзвичайно зіспівано, здисципліновано і гармонійно з бандурами. Інтерпретація таких пісень-дум, як героїчна поема „Байда” і „Буря на Чорному морі” Хоткевича є просто унікальна. Відспівано близько 15 пісень, солістами були д-р Марко Фаріон—бас та д-р Юрій Оришкевич — тенор. У „Бурі” — Хоткевича сольо співав Цісарук — баритон, а при кінці концерту виступив зі сольом д-р Оришкевич в сентиментальній пісні „Лебеді”. Ці два останні сольо публіка прийняла бурхливими оплесками. Сольові партії заспівували ще Сорока, Пришляк, Тисаренко й інші.

Позитивним явищем є та обставина, що попри дуже часті імпрези на нашому терені, наша громадськість належно оцінила якість мистецького виконання і мету історичної поїздки в Україну та щиро відгукнулася морально і матеріяльно на її потреби.

Треба згадати, що 48-сторінкову програмку до друку підготував член Комітету Василь Ільчишин. В ній було багато побажань поодиноких організацій і осіб, які склали свої пожертви. Для цікавости наведу кілька таких побажань: „Ця поїздка стане злукою діяспори з братами і сестрами на рідних землях та запевненням, що ми усі є нерозривною і нероздільною частиною всієї духовної України”, або: „Нехай думи-пісні будуть помостом роздертих долею та розкинутих сердець і душ”...

Після цього вийняткового концерту д-р Степан Воляник, від імені голови УЗО Василя Ліщинецького вітав сердечно капелю і її диригента маестра Колесника, а також репрезентантів посадника міста Клівленду Конашевича, ґубернатора Огайо Войновича і присутнього на концерті посадника міста Парми Різа. Різ і Конашевич в своїх коротких словах бажали капелі успіхів, а українському народові — волі. Дівчата в народніх строях вручили маестрові Колесникові букети квітів, які він символічно передав хористам. Ліда Середа, від імені місцевих бандуристів бажала капелі багато успіхів та щасливого повернення додому і також вручила квіти. Голова капелі д-р Мирон Гнатюк дякував Комітетові і його голові Зенонові Кріслатому, д-рові Воляникові та всій громаді за зрозуміння і підтримку поїздки в Україну. Він зазначив, що ця поїздка матиме не тільки мистецьке, але й морально-політичне значення.

Д-р Володимир Боднар

Москва...

(Закінчення зі стор. 2)

також нема сумніву, що Москва зробить усе можливе, щоб уникнути прилюдної дискусії в Болгарії над справою атентату. І то не тільки в болгарів, але і самому Совєтському Союзі Ґорбачов, не дивлячись на великі політичні клопоти, зацікавлений у захисті „доброго імени” Андропова і Брежнєва. Можливо особисто він і не знав про готування атентату. Про спробу атентату знало тільки кілька членів ЦК КПСС. Ризико було занадто велике, щоб не тримати намір в таємниці. Провід ролі у готуванні атентату належав Андропову, а Ґорбачов був його протеже.

Усе таки справа залишається непевною і невиясненою. У 80-их роках апарат совєтської пропаґанди проробив величезну дезінформативну працю, щоб затемнити таку справу. „Літературна Газета” почала друкувати напади на американського журналіста, власне журналістку Клер Стерлінґ, яка написала книгу про атентат на Папу. „Літературна Газета” дійшла навіть до такого абсурду, що обвинуватила Бжезінського у готуванні атентату на Папу руками Аджі. Газета обвинуватила також Бжезінського у намірі „дестабілізувати Польщу”, але з обережности не сказала чому.

● РОЗШУКИ ●

Віктор Вох пошукує вуйка **МИКОЛУ ДВОРЕНА,** сина Теодора, ур. 1920 р. з Дорожева, Дрогобицького р-н. відомо що жив в Ню Йорку. Він сам або хто знав би про нього прошу писати:
Дрогобич
вул. Міцкевича 50/2а
або тел.: (215) 342-8512

● ДО ВИНАЙМУ ●

●FUNERAL DIRECTORS●

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ГРИЗОДУБ, член УНС Відд. 292-го ім. св.Івана Хрестителя в Дітройті, Миш. померла 15-го квітня 1991 року на 56-му році життя. Народжена в березні 1935 року в Дітройті, Миш. Членом УНС стала 1977 року. Залишила у смутку мужа Миколу, батьків Івана і Катерину Решетар; дітей Івана, Катерину і Христину, також пасербів Раїсу, Єлисавету і Єлену та троє внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Гробу в Савтфілді, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

МИКОЛА БРУЧКОВСЬКИЙ, член НУС Відд. 426-го в Солт Сте Маріє, Онт., помер в грудні 1990 року на 79-му році життя. Нар. 17-го вересня 1911 року в Соколівці, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Віру, сина Романа з дружиною і двоє дітей; дочку Марту з мужем. Похорон відбувся в Торонто, Онт., Канада.

Вічна Йому Пам'ть!

Ф. Гуменюк, секр.

ІВАН БАБЯК, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка у Філядельфії, Па. помер 5-го квітня 1991 року на 78-му році життя. Нар. 23-го вересня 1912 року у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Френсис, синів Івана і Михайла; дочок Мері, Аґніс і Френсис; брата Григорія і одного внука. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Хреста в Їдон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Кушнір, секр.

МАРТА (Марфа) ЯКОВЕНКО, член УНС Відд. 58-го в Ютиці, Н.Й. померла 18-го квітня 1991 року на 88-му році життя. Нар. 1903 року в Україні на Харківщині. Членом УНС стала 1966 року. Залишила в смутку доньку Марію Ковалевську з мужем Миколою; внуків — Володимира, Людмилу і Олю, та правнуків — Михайла, Тараса, Адріяна, Дам'яна, Миколу і Олеся. Сина Володимира з дружиною Дороті, внучку Лізу та правнука Тимофія. Похорон відбувся 20-го квітня 1991 року на цвинтарі Укр. Прав. Церкви свв. ап. Петра і Павла в Ютиці, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Ковалевська, секр.

МАРІЯ ҐІЛЛІС член УНС Відд. 2-го ім. свв. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па. померла 17-го квітня 1991 року на 81-му році життя. Нар. 4-го березня 1910 року в Мавнт Кармел, Па. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку сина Геролда Ґ. Морґана і Івана Морґана. Похорон відбувся 20-го квітня 1991 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Мавнт Кармел, Тавшип, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Моніка Писарчук, секр.

ЕВДОКІЯ БАНДУРКА, член УНС Відд. 115-го ім. Тараса Шевченка в Кантон, Огайо, померла 8-го квітня 1991 року на 76-му році життя. Нар. 1914 року в Західній Україні. Членом УНС стала 1970 року. Залишила у смутку синів: Михайла, Василя, Володимира, Петра, Стефана і Романа; дочок: Анну і Галю; 16 внуків, 14 в Америці і двох на Україні та двох правнуків на Україні. Похорон відбувся 11-го квітня 1991 року на цвинтарі Кальварія в Массілон, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Бабич, секр.

ТРОХИМ РИНДЕНКО, член УНС Відд. 432-го в Торонто, Онт. помер 21-го січня 1991 року на 73-му році життя. Нар. 21-го жовтня 1917 року в Миколаєві, Україна. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Галину.

Вічна Йому Пам'ять!

Я. Зорич, секр.

ОМЕЛЯН СМІШКЕВИЧ, член УНС Відд. 371-го Т-ва „Запорозька Січ” в Нюарку-Ірвінґтоні, Н.Дж. помер 19-го грудня 1990 року на 80-му році життя. Нар. 20-го грудня 1910 року в Гусакові. Зах. Україна. Членом УНС став 1953 року. Залишив у смутку дружину Марію, дві дочки — Оксану Кузьмак в мужем д-ром Любомиром і Зеню Яворську з мужем д-ром Юрієм, та дві внувки — Роксоляну і Маю. Похорон відбувся 29-го грудня 1990 р. на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирослав Дереш, секр.

ВОЛОДИМИР КОЦЬ, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. помер 24-го квітня 1991 року. Нар. 1912 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС став 1948 року. Залишив у смутку дружину Софію (Лучків), Патрисю Джіні Норисевич (Тоні Коць), Вoлтера і Лінду Коць, (Рой Су Коць), Доналд Лесів, Ґуголас, Лонджін. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Крачевський, секр.

ІВАН СЛИВКА, член УНС Відд. 320-го Т-ва Святої Тройці в Балтиморі, Мд. помер 29-го квітня 1991 року на 70-му році життя. Нар. 31-го травня 1920 року в Збаражі, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дочку Ярославу, сина Ростислава, одного внука та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 1-го травня 1991 року на укр. кат. цвинтарі св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар